

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 40 K, na $\frac{1}{2}$ strani 25 K, na $\frac{1}{4}$ strani 15 K in na $\frac{1}{8}$ strani 10 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 22. V Ljubljani, 31. novembra 1903. Leto XX.

Obseg: Izpahnjene pogačice na kolenu pri konjih. — Kako je precepiti slabe ter pomladiti stare cepljenke. — Gnojenje vinarov. — Dobroška gmajna in druge naše gmajne. — Vinska semnja v Krškem in v Metliki. — Živinoreja in izmolzovanje. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Izpahnjenje pogačice na kolenu pri konjih.

Ta bolezen se največkrat kaže pri mladih konjih, ki še nimajo utrjenih kit. Vzrok boleznimore biti brcanje, nerodno vstajanje, če konj hitro stopi v kako globino, na pr. v globok in ozek jarek.

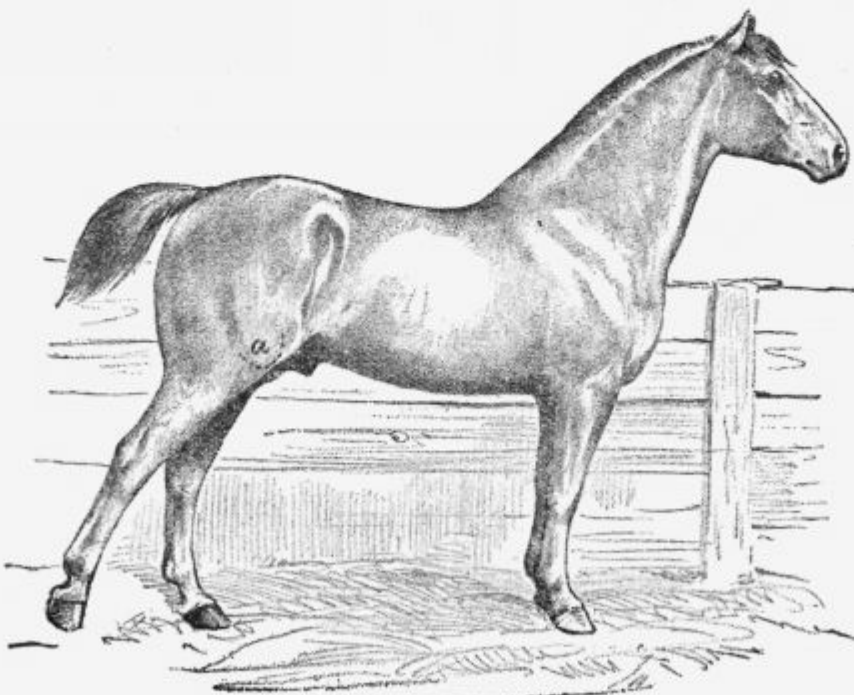
Bolezen se spozna na tem, da konj naenkrat šepa in se vidi, kakor da bi imel prekratko ali predolgo nogo. Največkrat konj nogo vleče za seboj, kakor kaže podoba 77., kjer je pogačica zaznamovana s črko α . Konj ne stopa na bolno nogo ter skuša skakati po treh nogah. Če konja nekoliko udarimo z bičem, potem hitro potegne izpahnjeno nogo, vsled česar pogačica največkrat zopet vskoči, in šepanje precej preneha.

Navadno se ta bolezen srečno prestane, vendar se pri mladih konjih rada ponavlja. Če pogačica dolgo

časa ostane izpahnjena, je zdravljenje težavno. Vsekakor je najprej treba izpahnjeno pogačico vravnati.

To se naredi, če se bicelj izpahnjene noge močno naprejin kvišku vleče kakor kaže podoba 78., pri čemer mišice okoli pogačice otrpnejo. Če se ne posreči na tak način pogačico vravnati, potem naj se na bicelj priveže vrv, ki se potegne čez hrbet okol vratu in prsi ter se krepko nategne, obenem se pa pritiska na pogačico, kakor kaže podoba 79. Navadno pri takem ravnanju pogačica precej vskoči.

Ko je pogačica vravnana, je gledati, da se prepreči oteklina, zato naj se prostor nad pogačico in okoli nje maže z

Podoba 77.

mazilom iz 25 g vazeline in 5 g prahu španskih muh. Če se ne posreči, pogačico vravnati na popisani način, ali če se iznova izpahne, potem je vsekakor poklicati živinozdravnika. Pri zdravljenju je mir neobhodno po-

treben in je konja visoko privezati, da se nekaj dni ne more vleči. Čez 8 do 10 dni se konj zopet sme prebiti in se sme rabiti za lehno delo.

Kako je precepiti slabe ter pomladiti stare cepljenke.

V spisu o vinskih semnjih v Krškem in v Metliki sem omenil, da se je v pričetku prenavljanja vinogradov vkljub vsem opreznostim marsikaj zagrešilo, kar se že sedaj maščuje; zlasti kar se glede pomnoževanja žlahtnih trtnih vrst tiče, se je preprosto ljudstvo najmanj ravnalo po danih jim navodilih in so vkljub tolikemu strokovnjakemu odsvetovanju najrajši svoje stare domače, četudi znano slabejše vrste požlahtnjevali in pomnoževali. Tupatam je bilo to postopanje deloma opravičeno, kajti drugače bi morali vsled nezadostnih cepičev dlje časa čakati, preden bi svoje vinograde spravili v sedanjí stan.

Sedaj pa, ko je žlahtnega materiala že v obilici, bi se nedostatki prejšnjih let dali če že ne popolnoma, pa vsaj znatno popraviti, in sicer s precepljenjem slabih trt z boljšimi, sedaj vsestransko za dobre pripoznanimi vrstami.

To delo se prav lahko izvrši na onih trtah, ki sedaj rode, četudi so mogoče stare 5 ali 15 let, in sicer enostavno na naslednji način:

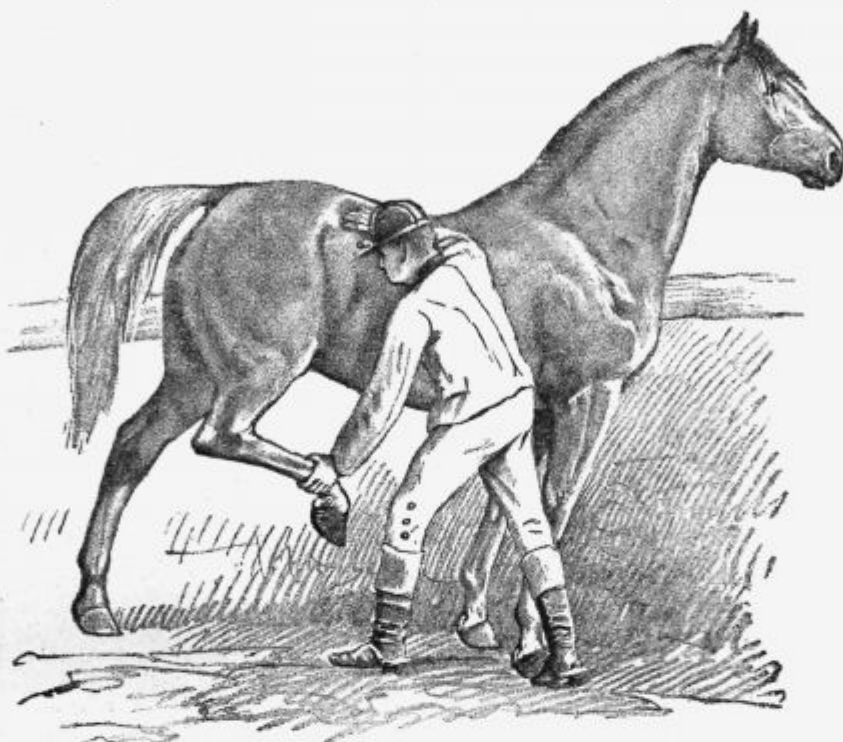
Če je cepljenka še mlada, n. pr. tri do štiri leta, da se torej reže še nizko na palce, se kar precepi eden teh poganjkov ali spomladi na suho, ali pa iz tega nastali poganjki poleti na zeleno, enako kakor bi požlahtnili divjak. Tako cepljenje se dobro sponese in trta ne kaže nikake spremembe.

Če je pa cepljenka že starejša in sta napnec in palec že visoko nad zemljo, n. pr. 40 do 50 cm ali še više, potem je treba niže precepiti, drugače bi bila taka trta previsoka ter bi se ne mogla čez nekaj let na primerno visokost pomladiti, ker bi se odrezala na prvotno cepljeni žlahtni les, in taka trta bi potem zopet rodila slabo grozdje, kakor pred drugo požlahtnitvijo.

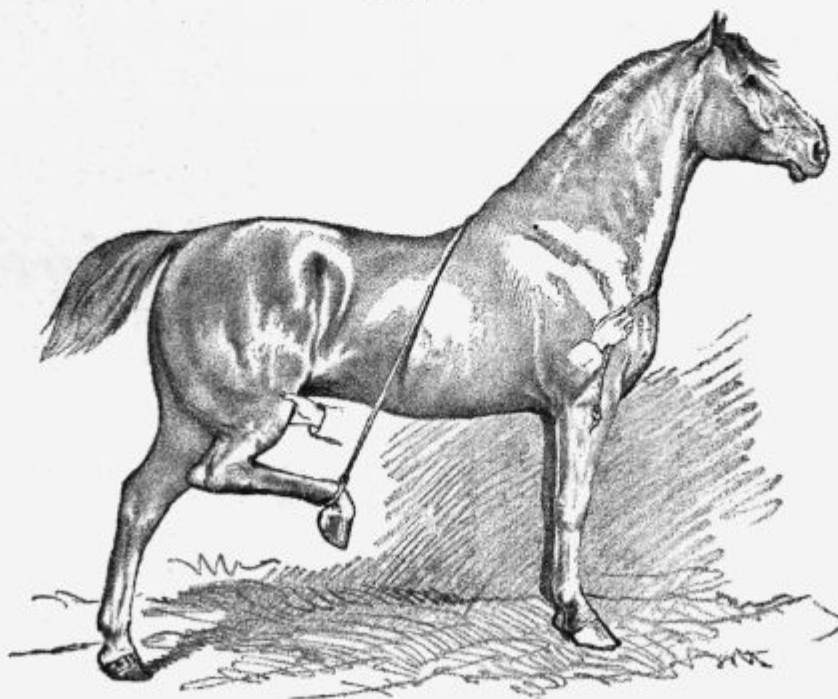
V tem slučaju se pusti taki trti, ki se namerava

naslednje leto precepiti, najnižji poganjek, ki je izrasel iz starega lesa blizu zemlje. Da postane ta kolikor mogoče krepak, se večkrat priveže h kolu kakor ostali žlahtni poganjki, da rase lepo kvišku. Spomladi prihodnjega leta se prikrajša na palec, t. j. pustita se mu le 1 ali 2 očesci. Če je dovolj močan, se enako, kakor je zgoraj omenjeno, požlahtni v suho, če ne, pa pozneje v zeleno. Da poganjki na tem palcu, bodisi da so že cepljeni ali necepljeni, močnejše poženejo, je pustiti na napnecu, ki v dotičnem letu še rodi, manj poganjkov, in je še te pridno skrajševati, da ne porabijo preveč hrane; tudi one na starem višjem palcu je treba že avgusta prikrajšati, da se spodnji bolje razvije ter da les bolje dozori. Pravzaprav bi se morali koj po cepljenju vsi zgornji deli odstraniti, toda za vsak slučaj je bolje, če se vsaj eden ali dva poganjka pustita, in to radi tega, da se potem v soku ne zaduši, če trta močno rase ter če se slučajno cepljenje ne sponese, da se ohrani rodni les, vendarle še za eno leto.

Če se je cepljenje dobro sponeslo, t. j. če se je dobro prijelo in so postali cepiči jako močni, potem se mora koj naslednje leto odstraniti ves novi in stari les nad precepljenim palčkom, oziroma tik njega, tako da

Podoba 78.

Podoba 79.

ostane le ta na vsi trti; če so pa ti precepljeni poganki še šibki, se to delo izvrši šele leto pozneje. Nadaljno oskrbovanje in obrezovanje take precepljene trte je popolnoma enako prejšnjemu. Pripomniti mi je še, da se lahko precepijo bele vrste s črnimi, odnosno črne z belimi; bolj je pri tem gledati na prvotno rast.

Pomlajenje starih, že previsoko vzdignjenih trt, se izvrši na enak način. Kdor namerava dotične trte tako precepiti ali le pomladiti, jih mora že leto poprej primerno obrezati, torej zgornje dele kolikor mogoče kratko, da spodnji močnejše poženo. Na ta način pride vsakdo najhitreje in najceneje do bolj rodovitnih in boljše vina dajočih trt, dočim z grobanjem (grebenčanjem, živičenjem) domačih trt ugonobi prihodnost svojega z velikim trudom in z velikimi stroški prenovljenega vinograda.

F. Gombač.

Gnojenje vinogradov.

(Piše R. Dolenc.)

Dne 18. t. m. mi je došlo od veleposestnika in vinogradnika na Hrvatskem pismo, kjer mi je takole pisal: „Oprosti, da te nadlegujem, ali, kakor ti je znano, pri nas so samo diletanti v vinogradarstvu, pa vsak po svoje z novimi nasadi postopa. To se razume, da se i vsak z uspehom hvali, pa če bi i ne bil hvalevreden. Zato se obračam do Tebe, kakor strokovnjaka, radi gnojenja novega trsja itd.“ Ravno istega dne mi je došla 21. št. „Kmetovalca“, izdana 15. t. m., kjer se nahaja uvodni spis pod zgornjim naslovom, spisan od gospoda I. Blaževića. Oboje mi daje povod, da se i jaz oglašim ter o gnojenju vinogradov v „Kmetovalcu“ objavim naslednji sestavek.

Med raznimi deli današnjega vinogradništva je vprašanje gledé gnojitve trt gotovo izmed najvažnejših celo v takih vinorodnih krajih, kjer se pred trtno ušjo trtam ni ali kar nič gnojilo, ali pa na tak način in s takimi gnojili, ki imena gnojitev in gnojila niti ne zaslužijo. Tu mislim posebno na prejšnjo gnojitve štajerskih vinogradov z jelševim in drugim plastjem; mislim pa tudi na dolenjsko gnojitve s plastjem, posebno pa z ajdovimi in drugimi žitnimi plevami, s koruzno slamo, s koruznimi storži. Prav živo se spominjam ocene take gnojitve po štajerskem strokovnjaku gospodu Jožefu Vošnjaku, ki se je o njej gotovo že pred dvajsetimi leti takole izrazil: „In če bi na Štajersko ter Dolenjsko nikoli ne prišla trtna uš, vinogradništvo bi se moralo vseeno nehati, ker se iz vinogradov vedno le jemlje, pa nič ne vrača, ker se nič ne gnoji, kajti gnojitev s plastjem, s plevami itd. pač toliko izda, kakor nič.“ Pač preresnične besede, ki so se v dosti krajih na Štajerskem in na Dolenjskem popolnoma obistinile. Seveda so tuintam slabo rast in nerodovitnost trt kaj radi pripisovali trtni uši, ki je pa še niti bilo ni. Trte je morila lakota, to je pomanjkanje redilnih snovi v zemlji.

Da je treba dandanes posebno na ameriških podlogah cepljenim trtam gnojiti, obilo gnojiti, to uvideva sleherni pameten, presoden vinogradnik. Je sicer še tupačam kak vinogradnik, ki misli, da je dovolj storjeno, če za nov vinograd svet globoko prekoplje ter vanj vsadi ameriške trte, ki jih pozneje cepi. Toda taki vinogradniki se ne morejo prištevati pametnim, ampak pomilovanja vrednim, posebno pa pouka potrebnim ljudem.

Sčim in kako pa naj se trtam gnoji? Gnoji naj se ali s hlevskim gnojem, ali z mešancem, ali z umetnimi gnojili. Plastje, pleve, koruzna slama, koruzni storži itd. naj se ne rabijo nikoli za neposredno gnojitve, ker vse

to skoraj nič ne izda, tako da je škoda za delo. Vse te tvarine naj se rabijo le neposredno za gnojitve vinogradov, na ta način, da se rabijo za napravo hlevskega gnoja, posebno pa mešanca. Mešanec je po mojem mnenju in prepričanju vzor gnojila za vinograde, in zato se bomo o tem pozneje prav natančno pomenili.

Kako naj se trtam gnoji, je odvisno od gnojila samega, pa tudi od načina gnojitve. Gotovo je najizdatnejša gnojitve z dobrim, pravilno v hlevu ter na gnojišču oskrbovanim hlevskim gnojem. Temu lahko čisto enaka, ali vsaj približno enaka je gnojitve z mešancem. Goveji gnoj in mešanec se pa pri gnojitvi trt rabita čisto enako, naj se že gnoji kakorkoli. Gotovo najstarejši način gnojitve vinogradov z gnojem ali z mešancem je 1. stari vipavski način, kakršnega je Vipavce učil mož blagega spomina, pokojni Matija Vrtovec. Temu sledi 2. novejši vipavski način gnojitve v jarke, 3. gnojitve v posamezne jamice, 4. gnojitve čezinčez po poljedelskem načinu.

1. Vipavski stari način.

Nekdaj tudi Vipavci svojih vinogradov niso nič gnojili z gnojem, ampak le s takozvanim zemljanjem. Okoli vinogradov rastečo trato ali rušo so kopali, jo v vinograd znašali ter z njo trte obsipali. Da bi bili Vipavci posamezne že slabo rastoče ter rodeče trte tudi grubali ter jih stem pomlajevali in v rasti ter rodovitnosti podpirali (kakor so to vedno delali Štajerci in Dolenjci), tega v Vipavi ni bilo. Vipavec je grubal le tedaj posamezne trte, če mu je ktere na gotovem prostoru zmanjkalo, ali pa, če je hotel slabo, oprhljivo ali sploh nepravdo trto z drugo nadomestiti. V tem slučaju je izkrčil slabo trto, in na njeno mesto je pogrubil sosednjo dobro. Pa tudi to je bilo v Vipavi v navadi, da so ves onemogli vinograd čezinčez hkrati zagrubali. Po nauku M. Vrtovca so tak vinograd tudi hkrati zagnojili.

Ker ni imel M. Vrtovec za gnojitve svojih vinogradov (zasebnih in cerkvenih) dovolj domačega hlevskega gnoja, ga je dovažal s Pivke, z Razdrtega, s Cola, da, še celo iz Črnegavrha. Ker Vipavci takrat (pred 70 do 80 leti) trtam s hlevskim gnojem še nič niso gnojili, ampak so ves gnoj porabili za poljedelstvo, so trtam le zemljali. Vrtovčevo gnojenje so smatrali za neumnost. „Šentviški vikar je znorel“, tako so pravili. Ko so pa njegove pognojene trte čez par let pričele jako bujno rasti ter kaj obilno roditi, so prišli do drugega prepričanja; rekli so, da ima šentviški vikar prav, in pričeli so vsi skraja svoje vinograde gnojiti s hlevskim gnojem. Ta gotovo prvi slovenski način gnojitve vinske trte pa ni bil pravi. Gnojilo se je takole. Trte, sajene v čezinčez prerigolan svet (Vipavci niso namreč vinogradov nikoli drugači zasajali, kakor v čezinčez jako globoko, tudi do dva metra globoko prerigolan svet!) so odkopali med posameznimi „rokami“, kakor so pravili, to je med posamezni poševnimi vrstami prvotne zasaditve, do najnižjih, torej glavnih korenin. Tako so odkopali vse vrste trt, tako da je bil ves vinograd enako globoko čezinčez prekopan, in med posamezne vrste so nanесли ter zatlačili gnoj skoraj na koleno na debelo. Ta gnojitev seveda ni nikakor bila prava, kajti stala je prvič kaj dosti dela, mnogo gnoja in trte so se vsled tega, ker so se jim vse stranske korenine posekale, kakor so Vipavci pravili, „ustrašile“ kar za par let, to je, da so dve leti kaj slabo rasle in niso nič rodile.

(Dalje prih.)

Dobroška gmajna in druge naše gmajne.

(Konec.)

Današnji čas zahteva od nas, da povsodi napredujemo in da skušamo povsodi doseči lepše dohodke, ne samo na njivah in travnikih, ampak tudi na pašnikih. Saj so pašniki tudi hvaležni za vsako delo! Prav tako, kakor se pozna skrbna roka gospodarjeva na njivah in travnikih, se pozna tudi na pašnikih; saj nam dajejo o tem najlepši zgled druge dežele.

Na pašnikih se da s čiščenjem in trebljenjem veliko novega prostora pridobiti za pašo; razentega se da paša izdatno zboljšati, če zatiramo škodljiva zelišča, pašnik primerno gnojimo in obdelujemo s travniško brano. Mokre prostore je treba osušiti, puste in žlebinaste pa nasaditi s pripravnim drevjem, da bo imela živina kaj zavetja, mi pa več užitka.

S takim obdelovanjem se da mnogo doseči na pašniku. A to ni vse! Če hočemo pašnik zboljšati, je treba, da ga tudi prav rabimo! Saj to ni enako, koliko živine se nažene na pašnik in kakšna živina.

Če dopuščamo, da se pase vse vprek, kar kdo prižene in kolikor prižene, potem trpi pašnik in s pašnikom vred tudi mi kot solastniki pašnika.

Na to bi morali povsodi gledati, veliko bolj kakor se je gledalo dosedaj.

Paša prasičev in gosi bi se morala povsodi prepovedati, kjerkoli je pašnik namenjen za govejo živino, kajti prasiči delajo samo škodo, in ravno tako tudi gosi. Za prasiče in gosi je imeti posebne pašnike, drugače nam vse razrijejo in ponesnažijo.

Kar se pa tiče števila živine, naj pase vsak toliko, kolikor ima pašne pravice. Če ni drugače, se paša lahko tudi tako uredi, da se pase nekaj živine dopoldne, druga pa popoldne; to bo ugodno za pašnik, pa tudi za živino. Saj to tudi ni najbolje, če mora živina ves dan prebiti na taki gmajni. Drugače je na rodovitnih pašnikih, kjer je tudi potrebna voda za napajanje in potrebna senca za poleganje živine. Ali našim gmajnam manjka obojega. Na naših gmajnah se živina dosti okrepča s svežim zrakom in s potrebno hojo, če jo samo popoldneva na paši pustimo. S popoldnevno pašo bi se dobilo pa tudi nekaj več gnoja, kar je tudi nekaj vredno.

Urediti bi bilo na gmajni tudi to, da se živina pase v pravem času, kajti to je popolnoma napačno, da puščamo živino v poletnem času ob največji vročini zunaj.

Za vse to je pa treba gospodarstva, je treba človeka, ki se bo briga za stvar, ki bo pripraven in voljan, skrbeti za zboljšanje gmajne in za uredbo paše.

Po nekterih krajih se vrstijo gospodarji-solastniki v tem važnem poslu, tako da je vsak eno leto na vrsti. Tudi pri nas bi se dalo kaj takega vpeljati. Lahko si pa izbiramo od leta do leta za gospodarja gmajne tudi moža, ki je vsem najbolj po volji in do ktereга imamo vsi potrebno zaupanje. Že na tem mestu se mi zdi potrebno poudarjati, da tako izvoljen gospodar ne sme delati po svoji glavi, ampak se mora ravnati pri svojem delu po tem, kar sklenejo od leta do leta posestniki, ki uživajo pašno pravico.

Stem, da dobi gmajna gospodarja, bo položen glavni temelj za zboljšanje pašnika. To pa še ni dosti! Treba je tudi, da vsi soupravičenci pomagamo tako izvoljenemu gospodarju, da bo mogel izvrševati svoje dolžnosti in napraviti vse to, kar mu naložimo. Zato

je pa potrebno, da sklenemo med seboj pogodbo, da se zavežemo, skrbeti vsak po svoji moči za obdelovanje pašnika. Če tega ne napravimo, potem ostane gospodar praznih rok, in on bi ne mogel ničesar storiti.

Potrebna pogodba naj bi se n. pr. za Dobroško gmajno (pa tudi za druge gmajne) takole glasila:

(Kolek.)

Pogodba.

Podpisani solastniki „Dobroške gmajne“ so danes sklenili naslednjo pogodbo:

1. Podpisani solastniki izvolijo vsako leto iz svoje srede enega posestnika za gospodarja pašnika.
2. Gospodar prevzame skrb za obdelovanje in zboljševanje pašnika kakor tudi za to, da se pašnik prav rabi.
3. Gospodar mora gledati na meje pašnika in paziti, da se ne dela na pašniku nikaka škoda.
4. Gospodar pašnika mora skrbeti, da se potrebna dela na pašniku pravočasno in kar najbolj mogoče izvršuje. Taka dela so: trebljenje grmičevja na pašniku, zatiranje škodljivega plevela, obdelovanje s travniško brano, gnojenje, posetev slabo obraščenih prostorov s travnim in deteljnim semenom, osuševanje mokrih prostorov, zasajanje drevja na pustih legah, ob potih in mejah itd.
5. Za obdelovanje pašnika potrebne delavce morajo dajati solastniki po razmerju živine, ki jo pasejo na gmajni.
6. Potrebna dela, ki se imajo vsako leto izvršiti na gmajni, se sklepajo pri letnem sestanku soupravičencev, ki se sklicuje na nedeljo pred sv. Martinom.
7. Če se solastniki gmajne glede potrebnega dela na pašniku ne ujemajo, potem je izvršiti tisto delo, za katero se je odločila večina.
8. Letni sestanek soupravičencev na nedeljo pred sv. Martinom sklicuje tačasni gospodar. Pri tem shodu se posvetuje o vseh delih, ki so se izvršila tekom zadnjega leta, potem se voli gospodar za prihodnje leto. Pri tem shodu se sklepa tudi o tem, kako je dobiti denarna sredstva, potrebna n. pr. za nasaditev drevja, za zamejčenje pašnika, za nakup travniške brane, umetnih gnojil itd.
9. To pogodbo sklenejo podpisani za se in za svoje pravne naslednike, vendar se pogodba lahko izpremeni ali tudi razveljavi v tem slučaju, če to zahtevajo vsi solastniki.

Vsak solastnik lahko dobi na svoj račun prepis te pogodbe, če ga zahteva.

V potrdilo te pogodbe sledé podpisi in podpisa dveh priči.

Dobroška vas, dne

Podpisi.

Taka je n. pr. pašna pogodba, ki se pa seveda dá tudi premeniti in sploh tako napraviti, kakor to najbolj ugaja prizadetim gospodarjem po različnih krajih. Taka pogodba bi bila potrebna povsodi, kjer imamo skupne pašne pravice, in le želeli bi bilo, da bi se začeli tudi naši Gorenjci za to stvar bolj zanimati, kajti tudi tem je treba napredka v tem pogledu prav tako, kakor na Dolenjskem. Le po tej poti lahko dosežemo, da pridejo naši skupni pašniki do večje vrednosti in veljave za našo živinorejo, oni sami pa do večjih dohodkov. Torej na delo!

R.

Vinska semnja v Krškem in v Metliki.

Da se kupčija s kranjskimi vinskimi pridelki povzdigne, da se pokaže tudi širšim krogom napredek kranjskega vinstva ter končno da se določi gotova, za dotične okraje veljavna in stalna cena, so letošnje leto priredili dva vinska semnja, in sicer dne 14. in 15. novembra v Krškem, dne 22. t. m. pa v Metliki.

To je bila popolnoma nova priredba, in zato je bil vsakdo prav radoveden na končni izid. Stvar se je popolnoma posrečila. Posebno dober uspeh je imel semenj v Krškem, kajti v teh dveh dneh se je prodalo samo iz krškega okraja čez 1000 hl vina. Razentega so si pa odjemalci še zabeležili mnogo dobrih pridelovalcev, da se bodo mogli kar naravnost nanje obrniti, če bodo potrebovali vina.

Tako prireditelji so vsi odobravalji ter so izrazili željo, naj bi se ponavljala, kakor se ponavljajo živinski semnji. S takimi semnji se nudijo vinogradniku in kupcu mnoge ugodnosti. Združujeta se oba na gotovem kraju, in kupec ima na izbero razna vina in more skleniti primerno kupčijo brez izgube časa, ker mu ni treba vina iskati po goricah. Tudi se lahko s primerjanjem natančno prepriča o dobroti vinskega pridelka iz tega ali onega kraja, iz teh ali onih goric. Istotako se pa tudi vinogradniku nudi najugodnejša prilika, da se prepriča, za koliko je njegovo vino boljše ali slabše, da ga ne preceni, odnosno, da ga ne prodaja v svojo škodo. Mnogi žive namreč v domišljiji, da je njihovo vino najboljšo, in v tej samodopadljivosti večkrat znatno precenjajo svoje blago, tako da ga potem le težko v denar spravljajo.

Pri takih prilikah je pa tudi mogoče iz strokovnega stališča opozoriti posamezne vinogradnike na razne napake, ki se pri napravljanju in shranjevanju vina delajo, in pojasniti način, kako je mogoče zboljšati pokvarjeni pridelek. Vse to se je na teh semnjih vršilo, in gotovo je, da bo imelo to početje kolikortoliko dobrih posledic.

V splošnem moramo priznati, da so bila na teh semnjih razstavljena vina (in teh je bilo na stotine) prav dobra; dokaz temu sklenjene kupčije. Dalje se je opazilo, da se je napravil tudi v kletarstvu precejšen korak naprej, kajti večina razstavljenih vin je bila čista v okusu ter krepka, kar znači, da so vinogradi zasajeni z dobrimi, zlahtnimi trtami in da so vina bolj mila kakor so bila v prejšnjih letih, ker se je tudi rebljanje ali pecljanje grozdja precej udomačilo, odnosno se mošt vsaj ne pušča več toliko časa na pecljih. Krepekša sicer, toda trpkejša so bila metliška vina, ker je tam še vedno navada, vina puščati dlje časa na tropinah. Sedaj, dokler se tamošnja vina tako dobro v domačem kraju prodajajo, še gre, dasi ta način ni odobravati, ker taka trpka vina ne kažejo popolnoma svoje dobrote in finosti; če pa hočejo Belokranjci svoja vina izvažati, bodo morali opustiti svoje stare navade ter vino pridelavati, kakor zahtevajo tuji uživalci, in na tak način, da pride njegova dobrota do prave veljave; torej rdeče grozdje pecljati, belo pa takoj, najkasneje pa po preteku 24 ur stisniti in pustiti, da mošt pokipi zase.

Pri tej priliki so se vinogradniki tudi lahko prepričali, kakšno veljavo ima vino, pridelano s finejših vrst, posebno pa sortirano. Taka vina ne samo da je dotičnik takoj prodal, oddal ga je tudi po mnogo višji ceni kakor nesortirana vina navadnih domačih trtnih vrst. Tako se je n. pr. plačeval rizling po 45—60 K,

portugalka po 54—70 K itd. To so torej neverjetno visoke cene.

Izprva, v pričetku prenavljanja vinogradov, se sicer ni moglo tako delovati le na kakovost, ker je primanjkovalo zlahtnih cepičev, toda sedaj je teh obilo, in zato bodi vsak vinogradnik v bodoče previden in naj pomnožuje kolikor mogoče bolj fine vrste, ki obilo rode, zgodaj zore in dajejo ne samo namizna, marveč tudi buteljska vina; torej rizling, burgundec, beli silvanec, španjole, veltince, portugalko in enake, ki so v dotičnem kraju preskušeno dobre.

Kdor pa ima le navadne vrste, napravi tudi prav prijetno kapljico, le vestno, natančno in umno mora delati s trtjem, posebno pa z grozdom, z moštom in z vinom v kleti. Vsak vinogradnik skušaj kolikor mogoče povzdigniti ime svojemu kraju, kar bo najlažje dosegel, če bo nudil kupcu leto za letom dobro pripravljeno in hranjeno kapljico, zlasti pa čistega okusa. Upajmo, da bodo kupci pri prihodnjih nakupovanjih še zadovoljnejši kakor sedaj in da se ne bodo slišale zabavljice: to vino ima duh po sodu, to po gnilem, to po plesnivcu, žveplu itd. Napravljati se morajo vina, da bo vinogradnik vsako leto lahko ponosen na svoj pridelek.

Fr. Gombač.

Živinoreja in izmolzovanje.

Pri navadni govedoreji uporabljamo vse produkte in zmognosti, ki nam jih živina sploh nudi, torej mleko, meso, tupatam tudi delo, a vrhutega krave dajo še teleta, da se dopolnjuje število živine v hlevu, mnogokrat tudi, da se proda še kaka telica ali junec. Mleka ni vedno možno spravljati v denar, ker je, recimo, trg preveč oddaljen; zato se doma mede maslo in pripravljajo sir, ki laže prenašata vožnjo in se mnogo bolje ohranita kakor mleko. Z mlečnimi ostanki, s siratko in s posnetim mlekom pitamo teleta in prasiče, ki pridejo za lepe cene na trg. Pri taki živinoreji je gospodarstvo popolnoma samostojno in navezano le na domačo prirejo, ter živine zaradi tega tudi ne kupujemo, kvečjemu le včasih kakega bika, da se očvrsti kri v hlevu; vse drugo: krave, vole, pridobivamo iz domače reje. V tej smeri se navadno razvija naša govedoreja.

Ta način govedoreje se pa v gosto obljudenih krajih, kjer se za visoke cene prodaja že mleko samo in kjer je reja mlade živine mnogo dražja, ne izplačuje posebno; zaradi tega se — in po vsej pravici — opušča govedoreja tam, kjer dajemo mleko takoj na trg ali odjemalcem, a molzno živino naročamo iz drugih krajev, kjer daje reja mlade živine, posebno molznih krav, mnogo več dobička kakor prodaja mlečnih izdelkov. Tu se dobivajo dobre molzne krave, ki jih navadno nakupujemo, ko so v zadnjih mesecih breje, ali pa z mladim mlekom; krmimo jih s tečno krmo, da dobro molzejo in se pri tem še polagoma odebele. Tudi jih ne vodimo k biku, ampak jih molzemo toliko časa, dokler imajo dovolj mleka. Ko ga nimajo več od 8 do 10 l na dan, se dobro opitajo in oddajo mesarju, ker bi jih drugače morali krmiti z izgubo. Pri takem gospodarstvu je edini dohodek prodaja mleka; kajti če hočemo prodati dobro molzno kravo, ki smo jo morali pri nakupu drago plačati, mesarju, nam ta ne more nikakor dati zanjo toliko, kolikor smo mi dali zanjo, ker dobre molzne krave stanejo veliko več, kakor so cenjene za meso.

To je v bistvu izmolzovanje.

Tako gospodarstvo pa je možno le tam, kjer je prebivalstvo jako gosto naseljeno, na pr. v velikih mestih ali v njihovi bližini, kjer se mleko prodaja za visoko ceno. Posebno v mestu stane krma in oskrbovanje krav mnogo več, ker jih ne moremo goniti na pašo, ampak smo primorani jih vse leto imeti v hlevu, kupovati jim vso pičo, dajati jim boljša krmila in skrbeti za to, da so v boljšem stanu kakor na deželi. Zaraditega so stroški tam mnogo večji kakor tu. (Konec prih.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 186. Imam kravo prvesnico s tri mesece starim teletom. Tele ni krave nikdar maralo sesati in je precej mleko pilo. Pomolsti se pa krava ne pusti in se dela nekako trdo, da mleko zapira. **Zakaj krava mleko zapira in kako bi bilo temu odpomoči?** (A. P. v P.)

Odgovor: Krava pridržuje mleko, če ji molža slabo dé, če se ji tele vzame ali pa tudi zgolj iz grde razvade. Če so vzrok bolečine, je najprej te odstraniti, če pa krava zaradi teleta ali zaradi razvade mleko pridržuje, ji je mleko odvzeti z mlečnimi cevmi, vsled česar krava kmalu pride do spoznanja, da je prcti človeku onemogla. To, kar Vi pravite, da se krava naredi nekam trdo, kadar jo hočete molsti, je resnično, ker se nekatere krave nauče mleko zadrževati, in sicer na ta način, da trebuh stisnejo, prečno trebušno mrežo napno ter z globokim vdihanjem zajeze kri v mlečnih žilah, zlasti v odvodnici vimena, in tako zapro tuljavo seska, da mleko ne more iztekati.

Vprašanje 187. Dva meseca staro tele od prvesnice še vedno popek boli. Sosedje mi pravijo, da tako tele ni za plemo, zato vprašam, če je to res in odkod so bolečine na popku? (F. K. v Z.)

Odgovor: Vaše tele ima vnet popek, in brčkone zato, ker ob porodu niste prav ravnali in se pozneje nič brigali. Da bi tele z vnetim popkom ne bilo za plemo sicer ni res, vendar je nevarnost, da se taka žival, ki v prvih tednih boleha in v rasti zaostane, ne bo ugodno razvila. Vrhutega je pa tudi nevarnost, da se vneti popek segnoji in bolezen prestopi na drob, kar pomeni gotovo smrt. Vročina in klanje po trebuhu so znaki, da je bolezen prišla v drob. Vneti popek je zmirati z mlačno svinčeno vodo, ter ga mazati z raztopino peklenškega kamna. Tele z gnoječim popkom je zaklati, če ga pa že hočete ohraniti, tedaj je zdravljenje odločno le živinozdravniku prepustiti.

Vprašanje 188. Spomladi sem pognojil svoj vinograd s hlevskim gnojem; trte so sicer dobro rasle, a malo nastavile. Sedaj mislim pognojiti še z umetnim gnojem, in sicer z zmesjo Tomasove žlindre, kalijeve soli in rčene moke. **Koliko umetnih gnojil naj vzamem za 100 trt?** (I. J. v S.)

Odgovor: Če naj gnojitev zdrži 4 leta, Vam priporočamo dati na vsakih sto trt 15 kg Tomasove žlindre, 8—10 kg rožene moke in 4 kg kalijeve soli. Umetna gnojila podkopljite še jeseni precej globoko okoli trt v zemljo, a vendar ne tik korenin.

Vprašanje 189. Dva junčka sem dal rezati meseca septembra. Rane so se hitro zacelile, a pozneje sem zapazil, da so se obema pričele na eni strani močnje debeliti, da sta bila kakor bika. Enemu je sčasoma popolnoma splahnilo, a drugi ima še vedno močno oteklino. Če ga rahlo potipljem, ne kaže bolečin. Iz česa je nastala ta oteklina rezanega junčka; ali je nevarna in kaj naj ukrenem? Rezatev je zvršil živinozdravnik. (I. D. v S.)

Odgovor: Taka oteklina rezanega junčka ne pomeni veliko, če se je rezatev drugače pravilno in snažno zvršila. Oteklina je od otekle semenske žile. Pokladanje obkladkov, namočenih v svinčeni vodi, pomaga oteklini, da hitreje splahne.

Če je pa oteklina posledica zastrupljene krvi vsled nesnažne rezatve, potem pa ni več dosti pomagati in je smrt skoraj neizogibna. Pri Vašem junčku je oteklina neopasna, ker bi se bilo zastrupljenje krvi že zdavnaj pokazalo.

Vprašanje 190. Kako naj vzamem vinu okus po sodu. Sod je bil pred letom narejen; namakal sem ga več časa z vodo, izpral sem ga s sodo in trikrat izparil, a vino ima sedaj vžlic temu duhu in okus po hrastovini. Vino mislim sedaj pretočiti in prosim sveta, kaj mi je storiti. (S. F. v M.)

Odgovor: Prvo je vino pretočiti v drug sod. V stari posodi izgubi tako vino sčasoma prav izdatno duhu in okus po lesu. Z močnim čiščenjem z želatino se vzame vinu tudi precej okusa po hrastovini.

Vprašanje 191. Imam svinjo, ki je meseca aprila skotila 10 in pred tremi tedni zopet 16 pujskov. **Ali kaže še pripuščati to rodovitno svinjo, ker je tudi izredno pridna dojnica?** Pri nas so mnenja, da to ni priporočljivo, ker svinja ob tretjem porodu rada pogine in z njo mladiči (A. M. v D.)

Odgovor: Da bi bila za svinjo, ki tretjič stori, kaka posebna smrtna nevarnost, in isto tako za mladiče, ni resnično. Nevarnost je ista, kakor pri svinji, ki prvič stori; večja nevarnost je morda zato, ker postane stara svinja bolj debela in nevkretna, a na drugi strani je poroč pri taki svinji, ki je že dvakrat storila, zopet lažji. Če se s tako plemenno svinjo prav ravna, t. j. da se krepko, a ne pretežno krmi, da se ne zdebela, in da se ji da dovolj pregiba na planem, potem ni za poznejše porode nikake večje nevarnosti kakor pri prvem porodu, pač pa taka svinja skoti veliko boljše in močnejše prasičke, in ker ima starejša svinja tudi več mleka, se prasički tudi bolje razvijajo.

Vprašanje 192. Ali je bolje gnojiti letos vsejani detelji s Tomasovo žlindro ali s superfosfatom? Koliko let traja gnojenje? Ali res ti dve gnojili zamorita deteljo, in potem poženo druge rastline? Ali naj se doda še ktero drugo gnojilo, da gnojitev dlje časa drži? Zemlja je slaba in nič gnojena. (K. L. v R.)

Odgovor: Z gnojenjem moramo dati rastlinam vse tiste snovi, ki jih potrebujejo. V pošte v hodi dušik, fosforova kislina, kalij in večkrat tudi apno. Če je Vaša zemlja slaba in nič gnojena, boste pač pri detelji nekaj dosegli samo z žlindro ali s superfosfatom, popolnega uspeha pa nikakor ne. Priporočamo Vam gnojiti s fosfatnim gnojilom (s Tomasovo žlindro ali s superfosfatom) in s kalijevo soljo ali s kajnitom, vrhutega pa deteljo še z gnojnico politi. Če zemlji nedostaja apna, potem je tega dodati v bliki apnene moke, cestnega blata, mavca ali soldana. Tomasova žlindra ali superfosfat dasta zemlji le fosforovo kislino; prvo je rabiti le jeseni, ker se počasi razkaja, a njen učinek traja 3—4 leta. Superfosfat hitreje učinkuje, in da ni izgube, zato ga je trositi spomladi; pozneje postane prvotno v vodi raztopna fosforova kislina počasneje raztopna, in zato tudi dlje časa gnoji. Tomasova žlindra ima v sebi veliko apna, zato je tudi s tega stališča priporočena. Da bi fosfatna gnojila zatrla deteljo, ni res; res je narobe. Ta gnojila posebno ugajajo deteljam; na travnikih, kjer se z njimi gnoji, dobe razne detelje tako moč, da prevladujejo po gnojenju čez vse druge rastline. Mi Vam svetujemo pognojiti jeseni oral deteljščica s 300—400 kg Tomasove žlindre, s 300—400 kajnita, ali namesto s tem, s 100—150 kg kalijeve soli ali 400—500 kg pepela. Kajnit, kalijeva sol in pepel so namreč kalijeva gnojila in se morejo v pravem razmerju medsebojno nadomeščati. Zgodaj spomladi ali tudi pozimi polijte tako pognojeno deteljščico še z gnojnico, in če Vam je mogoče, napolnite tudi cestnega blata ali kakage drugega apnenega gnojila. Tako gnojenje z umetnimi gnojili izda vsaj za štiri leta; z gnojnico pa lahko gnojite vsako drugo ali tudi vsako leto, kakor Vam razmere dopuščajo.

Gospodarske novice.

* **Kletarski tečaji.** Ni kmalu tako potrebnega pouka, kakor so kletarski tečaji za vinogradnike. Pripoznati moramo, da jih večina še dandanes ne ve, kako je treba z vinom ravnati, da se doseže njegova popolna kakovost.

Radi tega priredi tudi letos c. kr. vinarski nadzornik B. Skalicky v Rudolfovem pri državni vzorni kleti tankaj več tridnevni kletarskih tečajev, kjer se vinogradniki, vinski trgovci in gostilničarji lahko popolnoma priuče umnega kletarstva.

Revnejšim in oddaljenjšim vinogradnikom se proti ubožnim spričevalom celo dovoljujejo majhne ugrade 10—15 K za potne stroške.

Upamo, da noben vinogradnik ne zamudi tega za njega tako krvavo potrebnega pouka, kajti brez pravega kletarstva ne doseže niti boljši vinogradnik pravega uspeha s svojim prideikom.

Prošnje je vložiti na naslov c. k. vinarskega nadzorstva v Rudolfovem vsaj do 5. decembra 1903.

* **Plemenih bikov** družba nima nič, da bi jih mogla oddati, ker je neznatno podpora, ki jo je letos dobila v to svrhu že vso porabila. To objavljamo z ozirom na mnogoštevilne prošnje za čistokrvne bike, ki jim, žal, ne moremo ustreči.

* **Opozarjamo na razpis daril za stare, zveste kmetijske posle,** ki je objavljen v tej številki med uradnimi vestmi, ter prosimo gg. bralce našega lista, naj posle, ki imajo pravico do daril, nanj opozore, oziroma jim pomagajo sestaviti prošnje.

* **Oddaja plemenskih ovac,** kupljenih z državno podporo, se bo vršila drugi mesec, ter opozarjamo na tozadevni razpis v tej številki med uradnimi vestmi.

* **Močna krmila,** in sicer lanene in sesamove tropine ima sedaj družba zopet v zalogi in jih bo imela vso zimo. Lanene tropine stanejo 18 K, sesamove pa 16 K 100 kg z vrečo vred v družbenem skladišču ali postavljene na ljubljanski kolodvor. Vse te tropine se oddajajo le v vrečah po 50 kg.

* **Tomasovo žlindro** za jesensko gnojenje travnikov ima družba v zalogi le 16 %, in jo oddaja po 6 K 20 h 100 kg z vrečami vred. Boljšo, t. j. 17 in 18 % žlindro po 6 K 50 h, odtod po 6 K 80 h oddaja družba le naročnikom, ki skupaj naroče 1 vagon, ter jo potem pošlje naravnost iz zaloge v Trstu.

* **Kalijevo sol** oddaja družba 100 kg po 12 K 60 h in kajnit po 5 K. — Vsa umetna gnojila se oddajajo le v vrečah po 100 kg, izvzemši kalijevo sol, ki se oddaja tudi v vrečah po 50 kg. Kdor gnoji travnikom s Tomasovo žlindro, ta mora gnojiti tudi s kalijem, bodisi s kalijevo soljo ali s kajnitom. Mi odločno priporočamo kalijevo sol, ki ima v sebi 40 % kalija in stane 12 K 60 h, dočim ima kajnit le 12 do 13 % kalija ter stane 5 K. Mesto 300 kg kajnita se vzame le 100 kg kalijeve soli, a ima še več kalija in se vrhu tega še prihrani 2 K 40 h.

* **Fosforovokislo kladno apno,** in sicer od tvrdke Barthel na Dunaju, ima družba vsled opetovano in mnogostransko izražene želje svojih udov v zalogi ter ga oddaja 100 kg po 24 K, 50 kg po 12 K in v vrečicah po 5 kg pa po 2 K 20 h. Manj kakor 5 kg se ga ne oddaja. Denar za naročbe na kladno apno je naprej pošiljati in se na naročbe brez denarja ne bo oziralo. Opozarjamo tudi na inserat v današnji številki „Kmetovalca“.

* **Živinsko sol** priskrbuje družba le v vrečah po 50 kg ali 100 kg in le udom, ki sami ne morejo ponjo v Ljubljano. Cena živinski soli je 3 K 38 h za 50 kg in 6 K 63 h za 100 kg, ter je denar brezpogojno naprej poslati, ker se družba na naročila brez denarja ne bo ozirala.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice novomeške, ki bo v četrtek, dne 10. decembra 1903 ob dveh popoldne v hiši gosp. Jakšeta v Novemestu (pri Slonu).

S P O R E D :

1. Poročilo o delovanju l. 1903.
2. Poročilo o računih.
3. Volitev novega odbora.
4. Volitev računskih pregledovalcev.
5. Predlogi za občni zbor v Ljubljani.
6. Strokovna razprava o vprašanju:

„V čem kaže zboljšati dolenjsko kletarstvo.“

Poročevalec g. vin. nadzornik B. Skalicky.

Ce ob zgoraj določenem času ne pride zadostno število udov, se bo pol ure pozneje vršil drug občni zbor z istim sporedom, ne gledé na število navzočih.

Odbor kmetijske podružnice v Novemestu

26. novembra 1903.

V. Rohrman, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Gorenjah pri Postojni dne 20. decembra 1903 točno ob treh popoldne v občinski pisarni v Gorenjah.

S P O R E D :

1. Pozdrav in nagovor načelnika.
2. Pregledovanje računov.
3. Posvetovanje o drevesnici.
4. Posamezni predlogi.
5. Pobiranje udnine.

V Gorenjah, dne 27. novembra 1903.

J. Jurca, načelnik.

V a b i l o

k občnem zboru kmetijske podružnice v Šentvidu nad Ljubljano, ki bo v praznik, 8. decembra 1903 popoldne po krščanskem nauku v pisarni župana v Šentvidu.

S P O R E D :

1. Poročilo načelnikovo.
2. Plačevanje udnine za leto 1904.
3. Vpisovanje novih udov.
4. Naročanje drevesec.
5. Razni predlogi in nasveti.

K temu zboru se vabijo vsi podružnični udje in neudje.

Kmetijska podružnica v Šentvidu,

dne 20. novembra 1903.

Anton Belec.

Opomnja: Če bi v določenem času ne bilo navzočih zadostno število udov, se bo čez pol ure vršil drug občni zbor, ki bo sklepal ne glede na število navzočih udov.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Mošnjah, ki bo v nedeljo, dne 13. decembra ob štirih popoldne na Brezjah pri načelniku.

S P O R E D :

1. Načelnikov nagovor.
2. Poročilo o delovanju in pregled računov za leto 1903.
3. Pobiranje udnine za leto 1904.
4. Razni nasveti in predlogi.

Na Brezjah, dne 22. novembra 1903.

Anton Gabrijelečič.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Žireh v nedeljo, 13. decembra t. l. ob treh popoldne pri načelniku.

S P O R E D :

1. Nagovor načelnikov.
2. Pregled računov.
3. Volitev novega odbora.
4. Vpisovanje novih udov.
5. Plačevanje udnine za leto 1904.
6. Razni nasveti.

Opomnja: Če ob določenem času ne dojde zadostno število udov, se bo uro kasneje občni zbor vršil z istim sporedom, ne glede na število udeležencev.

V Žireh, 22. novembra 1903.

Ivan Peternel, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Radomlju, ki bo dne 6. decembra t. l. popoldne ob treh v šoli.

S P O R E D :

1. Poročilo načelnikovo.
2. Poročilo blagajnikovo.
3. Nasveti, ktere kmetijske potrebščine naj se pri c. kr. kmetijski družbi za leto 1904. skupno naroče.
4. Pobiranje udnine za l. 1904. in vpisovanje novih udov.
5. Raznoterosti.

V Radomlju, dne 20. novembra 1903.

Ivan Kuhar, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice c. kr. kmetijske družbe za Št. Peter in okolico, ki bo 6. dne decembra t. l. popoldne ob štirih v „Zadružnem domu“ s tem-le

s p o r e d o m :

1. Načelniško in računsko poročilo o pretekli upravnici dobi.
2. Razgovor o podružničnih potrebah.
3. Volitev novega odbora in načelnika.
4. Pobiranje udnine in vpisovanje novih udov.
5. Razni nasveti in predlogi.

Udje pridite vsi! Pripeljite s sabo može, vnete za napredek v kmetijstvu, da si okrepimo podružnico!

V Št. Petru, 26. novembra 1903.

Ivan Zupan, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice na Prevojah za okolico Brdo, ki bo dne 8. decembra ob treh popoldne po krščanskem nauku pri gospodu Vekoslavu Škofcu.

S P O R E D :

1. Poročilo načelnikova.
2. Plačevanje udnine za leto 1904.
3. Vpisovanje novih udov.
4. Nasveti, ali se vsa udnina odpošlje glavnemu odboru, ali se ostala udnina 2 K porabi za napravo potrebščin.
5. Volitev načelnika.

Kmetijska podružnica Prevoje in za okolico Brdo, dne 24. novembra 1903.

Anton Osolin, načelnik.

Opomnja: Če bi ob zgoraj navedenem času ne bilo zadostno število udov, bo pol ure pozneje sklepčen občni zbor pri vsakem številu udov.

V a b i l o

na redni občni zbor kmetijske podružnice v Sv. Križu pri Litiji, ki bo dne 20. decembra t. l. po krščanskem nauku ob treh popoldne v šolskih prostorih.

S P O R E D :

1. Potrjenje računa za tekoče leto.
3. Kaj je ukreniti zaradi drevesnice.
3. Prosti nasveti.
4. Naročanje galice za prihodnje leto.

Pripomnja: Če ob določenem času ne bo navzočih zadostno število udov, se bo pol ure pozneje vršil občni zbor po istem sporedu, ne glede na število udeležencev.

V Sv. Križu pri Litiji, 22. novembra 1903.

Ivan Tomše, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Žabnici, ki bo v nedeljo, dne 13. grudnia popoldne po krščanskem nauku v gostilniških prostorih g. Antona Cegnarja.

S P O R E D :

1. Nagovor načelnika.
2. Račun za l. 1903.
3. Pobiranje udnine za l. 1904.
4. Dogovor glede naprave motorja ter drugih kmetijskih strojev.

V Žabnici, 22. novembra 1903.

Janko Hafner, načelnik.

R a z p i s d a r i l

iz cesarja Franca Jožefa I. zaklada za stare in zveste kmetijske posle.

Iz tega zaklada, ki je bil ustanovljen l. 1898. v proslavo vladarjeve petdesetletnice, se letos odda deset daril po 20 kron.

Ta darila se razdele meseca decembra takim kmetijskim poslom s Kranjskega, ki še sedaj služijo in se izkažejo, da so npravnega vedenja in da služijo mnogo (najmanj 30) let neprenehoma pri eninihi hiši, ki se peča s kmetijstvom, pa doslej še niso bili obdarovani.

Prošnje je vložiti

do 10. decembra t. l.

pri podpisnem odboru.

Vsaka prošnja (ki je ni treba kolekovati) mora biti potrjena od domačega gospoda župnika in od županstva.

Podpisani odbor prav prijazno prosi vse one, ki so jim taki posli znani, naj jih opozore na ta razglas ter jim pomagajo sestaviti prošnjo, ali pa naj jo naredo namesto njih.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, 15. novembra 1903.

Razglas kranjskim ovčarjem.

Podpisani odbor je sklenil tudi letos porabiti državno podporo za ovčarstvo za nakup ovnov ter bo v ta namen kupil in razdelil po deželi dobre plemene ovne bergamaške pasme.

Podpisani odbor bo torej oddajal te ovne, in sicer onim kranjskim ovčarjem, ki vložijo prošnje, v katerih je od dotične kmetijske podružnice potrjeno, da se precj pečajo z ovčjo rejo (navesti je število ovac) in ki se zavežejo:

- 1.) da plačajo, kadar prejmejo ovna, glavnemu odboru 10 K,
- 2.) da bodo prejetega ovna imeli najmanj dve leti za plemo, kolikor dopušča umna ovčja reja.

Nekolekovane prošnje je vložiti

do 10. dne decembra t. l.

pri podpisnem odboru.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Listnica uredništva.

F. K. v Z. Vašega vprašanja zaradi »podružstva« in »starega maselca« ne razumemo.

F. T. v K. Na prodasti zemlji, ki poleti tudi za sušo trpi, ne boste s hruškami nikdar kaj prida dosegli.